

Gezond leef-, werk, en leerklimaat

Doel	Opgave	Overheidsrol	Stakeholders (T=Trekker)	Koppeling	Prioriteit	Wie	Financien	Besluitvorming
Voorkomen van hitte met maatregelen in de openbare ruimte								
Het groen in de gebouwde omgeving heeft een nieuwe taak: het ‘managen’ van hitte en wateroverlast. Door een goede inrichting van de kernen met voldoende schaduw en ruimte voor groen en water, kan hitte tegengegaan worden. Groen wordt toegevoegd door geen overbodige verhardingen aan te leggen en bij herinrichting deze te verwijderen en te vervangen door groen. Groen is een optimale koelmachine: beplante oppervlakken verdampen water en verlagen zo de luchttemperatuur.								
Meer substantieel (semi) openbaar groen	Inventarisatie huidige groenstructuren in de kernen	Presterende	Gemeente (T)	Groenstructuurplan	1	Cluster Groen	Regulier	
	Opstellen vergroeningskaarten en vastleggen doelstellingen	Samenwerkende	Gemeente (T) Stads en dorpstafels, sportparken	Omgevingsvisie, -plan. Recreatief medegebruik	2	Cluster Groen ism Gebiedscoördinatoren	Regulier	Raadsbesluit
	Soortenkeuzen en monoculturen voorkomen en omvormen	Presterende	Gemeente (T)	Biodiversiteit en bestrijding invasieesoorten		Cluster Groen		
	Aanpassen beheer en onderhoudplannen	Presterende	Gemeente (T)		3	Cluster Groen	Mogelijk aanvullend budget, afhankelijk van ambitie.	Raadsbesluit
	Beschermen bestaand groen	Presterende	Gemeente (T)			Cluster Groen		
	Kapverordening herzien	Rechtmatige	Gemeente (T)		2	Cluster Groen	Regulier	Raadsbesluit
	Minder en of anders verharden van de (semi)openbare ruimte							
	Inventarisatie huidige verhardingen	Presterende	Gemeente (T)	Wateroverlast, opstellen Systeemanalyse Stedelijk Water	1	Cluster Wegen	Regulier	
	Bepalen functie en noodzaak verharding	Presterende	Gemeente (T)	Wateroverlast, opstellen Systeemanalyse Stedelijk Water	2	Team OR	Regulier	
	Wat zijn alternatieven en wat zijn de kosten in aanleg en onderhoud?	Presterende	Gemeente (T)	Regionaal uitvoeringsprogramma, Impulsregeling klimaatadaptatie, Omgevingsvisie(s)	2	Team OR	Regulier, vGRP	
We reserveren significant meer ruimte in publieke en private gebieden voor klimaatadaptatie. Hierbij streven we maximaal naar multifunctioneel ruimtegebruik, ruimte is kostbaar en schaars in onze kernen. Dit vraagt nieuwe en innovatieve combinaties en uitvoering: nieuwe scholencomplexen, zorginstellingen en multifunctionele gebouwen worden klimaatadaptief ingericht en ten aanzien van de bestaande gebouwen maken we in samenwerking met de gebruikers op basis van integrale huisvestingsplannen afspraken over welke klimaatadaptieve en duurzaamheidsmaatregelen doelmatig toegepast kunnen worden en door wie.	Opstellen klimaatadaptieve verhardingsprincipes en -profielen	Presterende	Gemeente (T), stads en dorpstafels		2	Team OR	Regulier, vGRP	
	Vaststellen nieuw HIOR	Presterende	Gemeente (T)		2	Team OR		Raadsbesluit
	Aanpassen beheer en onderhoudplannen	Presterende	Gemeente (T)	Afkoppelplannen, beheer en onderhoud riolering	3	Team OR	Mogelijk aanvullend budget, afhankelijk van ambitie.	Raadsbesluit
	Vergroenen en waterbestendig maken kernen							
	Bij herstructurering en inbreiding wordt voor waterberging, uitgegaan van een onbebouwde situatie	alle	Gemeente en ontwikkelaars (T)	Omgevingsvisie	1		Exploitatie	Raadsbesluit
	Ontwikkelingen zijn 100% waterneutraal en dragen bij aan verminderen van water(over)last elders in de kern	alle	Gemeente en ontwikkelaars (T)	Omgevingsvisie	1		Exploitatie	Raadsbesluit
	Doelen klimaatadaptatie vertalen in de omgevingsvisie en -plan	Rechtmatige	Gemeente (T)		1	Kwartiermaker ism projectleider Omgevingsvisie	Regulier	Raadsbesluit

Doel	Opgave	Overheidsrol	Stakeholders (T=Trekker)	Koppeling	Prioriteit	Wie	Financien	Besluitvorming
Vergroenen scholen en -pleinen	Implementatie vergelijkbare rekentool Eindhoven	Rechtmatige	Gemeente (T)	Omgevingsvisie	2	Kwartiermaker ism projectleider Omgevingsvisie		Raadsbesluit
	Actieve benadering van scholen	Samenwerkende	Gemeente (T) Scholen, Schoolstichtingen		1	Kwartiermaker ism Domein MM en cluster vastgoed		
	Sluiten bestuursakkoord	Samenwerkende	Gemeente (T) Scholen, Schoolstichtingen	Afspraken ten aanzien van huisvesting en eigendom/gebruik in algemene zin	2	Volgend	Relatie subsidieregeling provincie, beschikbaarstellen budget vast te stellen in bestuursakkoord	B en W
	Daadwerkelijke vergroening	Responsieve	Scholen, MEC en ouders		3		Subsidie provincie/waterschap	
	Onderwijsprogramma over klimaat en klimaatadaptatie	Responsieve	Scholen, Schoolstichtingen	MEC en Natuurpodium	3		Aanvullende afspraken MEC	
Vergroenen sociale woningvoorraad	Actieve benadering woningbouwcorporatie	Presterende	Gemeente (T) Woningbouwcorporaties		1	Kwartiermaker ism adviseur wonen	Regulier	
	Sluiten bestuursakkoord	Samenwerkende	Gemeente (T) Woningbouwcorporaties	Prestatieafspraken, Energietransitie	1	Kwartiermaker ism adviseur wonen		B en W
	Vergroenen bestaand vastgoed	Samenwerkende	Gemeente (T) Woningbouwcorporaties	Omgevingsvisie, Vergroenen en waterbestendig maken van onze kernen, Omgevingsvisie	3	Kwartiermaker ism adviseur wonen		
	Vergroenen, ontstenen tuinen	Samenwerkende	Gemeente (T) Woningbouwcorporaties	Omgevingsvisie, Vergroenen en waterbestendig maken van onze kernen,	3	Kwartiermaker ism adviseur wonen		
	Groene opzet bij hersturering	Rechtmatige	Gemeente (T) Woningbouwcorporaties	Omgevingsvisie, Implementatie vergelijkbare rekentool Eindhoven	3	Kwartiermaker ism projectleider Omgevingsvisie		Raadsbesluit
Vergroenen (prive)tuinen	Verruimen stimuleringsregeling	Rechtmatige	Gemeente (T)	Duurzaamheidslening	1		Impulsgelden en vGRP	Raadsbesluit
	Communicatieplan	Presterende	Gemeente (T), stads en dorpstafels, Stichting Steenbreek en Vereniging Groei en Bloei	Groenste tuin verkiezing, Open Tuinenroute, Waterloket	1	Kwartiermaker ism adviseur wonen en duurzaamheid en cluster Communicatie	Regulier	
Voorkomen van hittestress In de (gemeentelijke) sociale projecten worden kansen voor klimaatadaptatie meegenomen. Tijdens hittegolven is er een sociaal netwerk dat hulpbehoevenden bijstaat in het voorkomen van hittestress, bijvoorbeeld met wijkgerichte hitteplannen, hitteprotocol voor kwetsbare ouderen en/of tropenroosters op scholen. Bij de organisatie van evenementen wordt rekening gehouden met extreme weersomstandigheden.								
Hitteplannen	Voor scholen, tropenroosters	Responsieve	Gemeente (T), Scholen, Schoolstichtingen	Agenderen tbv bestuursakkoord	2	Kwartiermaker ism adviseur onderwijs	Regulier	B en W

Doel	Opgave	Overheidsrol	Stakeholders (T=Trekker)	Koppeling	Prioriteit	Wie	Financien	Besluitvorming
	Voor zorginstellingen	Resposieve	Gemeente (T), Zorginstellingen	Agenderen tbv bestuursakkoord	2	Kwartiermaker ism adviseur zorg/WMO	Regulier	B en W
	Voor thuiswonenden	Presterende	Gemeente (T), met zorg en woningbouwcorport aties	Agenderen tbv bestuursakkoord	2	Kwartiermaker ism adviseur zorg/WMO en wonen	Regulier	B en W
	Voor evenementen	Rechtmatige	Gemeente (T), Evenementen- organisaties	Koppeling in evenementenvergunningen	2	Kwartiermaker ism Team VTH	Regulier	B en W

Voorkomen van wateroverlast

We verwerken water zoveel mogelijk op een natuurlijke manier. Dat betekent dat regenwater in de eerste plaats wordt vastgehouden en geborgen waar het valt. Bij de inrichting van de openbare ruimte houden we daarom rekening met de trits ‘vasthouden-bergen-afvoeren’. Regenwater is in principe ontkoppeld van het vuilwater riool. Gemeentebreed is het mogelijk lokaal een bui van 45 mm te infiltreren in de ondergrond. Grotere buien worden probleemloos vertraagd afgevoerd. We kiezen ervoor water zichtbaar te maken in de openbare ruimte. De focus ligt hierbij niet alleen op de techniek ten aanzien van waterberging, maar ook op de natuur (‘building with nature’, ‘werken met water’). Daarbij maken we interessante combinaties met groen en beleving.

Opstellen Systeemanalyse Stedelijk water voor inzicht in het systeem incl. de (potentiele) ruimte in de openbare ruimte: wegen, pleinen en groen.	Presterende	Gemeente	vGRP	1	Cluster water	vGRP	B en W
Bepalen functie en kansen	Presterende	Gemeente		2	Team OR		
Opstellen klimaatadaptieve inrichtingsprincipes en -profielen	Presterende	Gemeente	Samen met de natuur, versterking biodiversiteit	2	Team OR		
Opstellen afkoppelplannen	Presterende	Gemeente (T)	Beheer- en onderhoudsagenda	3	Cluster water	Regulier	
Opstellen herstructurerings en vervangingsagenda (riolering, wegen en groen)	Presterende	Gemeente (T)	Beheer- en onderhoudsagenda	3	Team OR		Raadsbesluit
Vaststellen nieuw HIOR	Presterende	Gemeente (T)		2	Team OR		Raadsbesluit
Aanpassen beheer en onderhoudplannen	Presterende	Gemeente (T)		3	Team OR	Mogelijk aanvullend budget, afhankelijk van ambitie.	Raadsbesluit

Voorkomen van (effecten) van droogte

Het grondwater laten we zoveel mogelijk op een natuurlijke manier functioneren. In nieuwe stedelijke gebieden voorkomen we dat structureel nadelige gevolgen optreden door te hoge of te lage grondwaterstanden. Ook droogteproblemen op de langere termijn worden hiermee voorkomen.

Hereiken soortenkeuze in beplanting	Presterende			2	Team OR	Mogelijk aanvullend budget, afhankelijk van ambitie.	
Vaststellen nieuw HIOR	Presterende	Gemeente (T)		2	Team OR		Raadsbesluit
Aanpassen beheer en onderhoudplannen	Presterende	Gemeente, -raad		3	Team OR	Mogelijk aanvullend budget, afhankelijk van ambitie.	Raadsbesluit